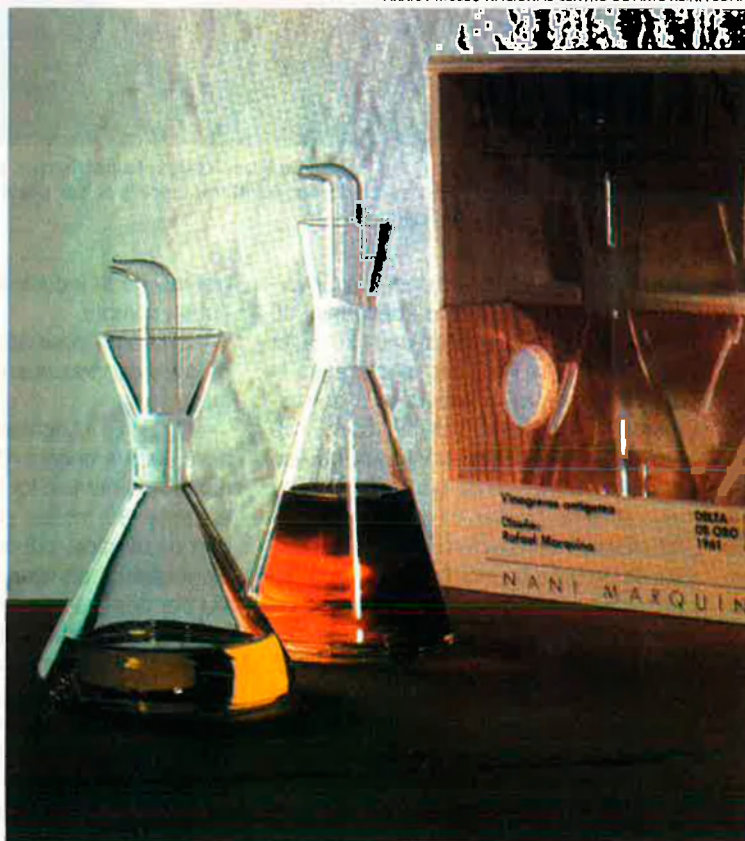

El disseny de la nostra vida

Des del passat dia 27 d'octubre, es pot visitar al Museu de les Arts Decoratives de Barcelona l'àmplia exposició sobre 'Disseny industrial a Espanya'. Una mostra que combina l'automoció o l'aeronàutica amb cetrillers i alguna cadira.

Cetrillers. Amb aquestes emblemàtiques cetrillers, Rafael Marquina va guanyar el premi Delta d'Or del 1961 que atorga l'ADIFAD.

ARXIU / MUSEO NACIONAL CENTRO DE ARTE REINA SOFIA

Cotxes, camions i fins i tot un submarí. Bancs, papere-res, algun llum, cetrillers, cadires, petits objectes domèstics... tot és disseny i tot forma part de la nostra vida. Aquests i altres articles es poden contemplar en l'àmplia exposició que té lloc al Museu de les Arts Decoratives de Barcelona des del passat dia 27 d'octubre. La mostra, que porta per títol "Disseny industrial a Espanya. Un segle de creació i innovació", re-

passa la història del disseny a l'estat espanyol des de principi de segle amb un primer mobiliari projectat per Antoni Gaudí fins als nostres dies amb creacions tan actuals i quotidianes com un model de Seat Ibiza.

"Disseny industrial a Espanya" ha estat comissariada pel crític i membre del FAD Daniel Giralt-Miracle, pels dissenyadors Juli Capella i Quim Larrea, i per Pedro Nuño, professor de l'IESE.

L'exposició vol demostrar a través dels seus objectes que el disseny ho és tot i no només la cadira graciosa o el rellotge original. "Volem defugir el concepte banal, trivial del disseny. Disseny és tot el que ens envolta; a banda, és creativitat, cultura i projecte. De fet, podem sintetitzar el disseny en la fórmula següent: "indústria + cultura = disseny", comenta Giralt-Miracle. "Per això, l'exposició mostra des de petits objectes domèstics fins a trens, automòbils i un submarí, passant per mobiliari urbà. Com es pot observar l'origen de les peces prové de punts geogràfics molt determinats, perquè els principals motors del disseny a Espanya són el moble de València, el petit objecte i l'utilatge de Barcelona, la indústria pesant de Bilbao i, des de fa alguns anys, Madrid també hi aporta el seu gra de sorra." Tot un univers, doncs, d'objectes i prototipus ocupa els espais del Palau Reial de Pedralbes on és situat el Museu de les Arts Decoratives; s'estén pels seus jardins on han quedat ubicades les peces de mobiliari urbà, i s'obre a l'avinguda Diagonal amb mostres de gran format (camió, submarí o tren). En aquest sentit, el discurs expositiu, en comptes de fer un repàs exclusivament historicista dels moments clau d'aquest segle en matèria de disseny, vol demostrar que aquesta disciplina no és cosa de quatre elegits sinó que és tan democràtica com la vida mateixa. El disseny, al capdavall, de la mà dels quatre comissaris, trenca per primera vegada els murs del museu

per enrolar-se en el ritme infernal d'una avinguda Diagonal més que quotidiana.

"Disseny industrial a Espanya" és la història del disseny lligada, per força, a les circumstàncies de la industrialització, però pot llegir-se també, des de la perspectiva gremial, com el naixement i la vida d'una professió, des de la seua gestació en l'artesanat als estudis de professionals; dels primers signes d'emancipació allà cap als anys 60 al gran boom dels anys 80 i, a la fi, el retorn a una sobrietat al llarg de la dècada dels 90 que han fet d'aquesta professió un ram madur i responsable que assoleix avui dia les cotes necessàries de la tan buscada normalització.

D'Antoni Gaudí al Seat Ibiza.

Gran part del material exposat és d'autors catalans, ja que, en aquest sector, Catalunya sempre ha estat un gran motor del disseny i ha demostrat una voluntat dinàmica en tot el que ha significat recerca i innovació. Si Gaudí o Fortuny, amb qui s'inicia aquest recorregut expositiu, van pensar en alguns objectes com ara cadires o llums, ho van fer des de l'òptica artesanal, però amb l'esperit i la possibilitat d'una producció seriada. Aquestes són les beceroles del disseny en un moment en què la Hispano Suiza llança al mercat el seu primer automòbil amb les connotacions aristocràtiques d'una línia depurada i confortable. Un veritable Rolls Royce fabricat a Barcelona.

No obstant això, el disseny es desenvolupa com a tal amb la implantació definitiva de la industrialització, a cavall de dues dècades, els anys 20 i 30. Les avantguardes a Centreeuropa marquen un tomb important en la idea de progrés i modernització lligada a la indústria i els processos de producció en sèrie. A partir d'aquest moment, el disseny precedeix la producció; és reflexiu i racional. Els objectes resultants adopten una estètica que prescindeix de l'ornament i que aposta per la funcionalitat. El disseny funcionalista arriba de la mà d'arquitectes com Le Corbusier o Mies van der Rohe, amb la cadira *Barcelona* que dissenya per

Punts de mira de Quim Larrea

Presència catalana: "Sí que hi ha una part important del patrimoni del disseny industrial de l'estat espanyol que és català. Això són els antecedents, però la realitat actual és una altra. El disseny català no ha perdut protagonisme enfront del panorama actual; sí que n'ha cedit enfront d'altres nacionalitats com la basca, l'andalusa o la madrilenya."

Disseny català i Barcelona: "El disseny català, durant la postguerra, té una voluntat pedagògica. Barcelona teoritza tot el que fa i per això es poden desenvolupar una sèrie de moviments i actituds renovadores. Aquesta actitud és única en el panorama espanyol d'aquell temps, tot i que paral·lelament, al País Basc hi ha senyors excel·lents; i a València també: quan Thonet amb la Guerra Mundial trasllada les seves fàbriques de cadires de fusta corba, s'instal·la a València, perquè hi havia boters boníssims que dominaven la fusta corba."

València d'un producte: "El producte té una vigència pròpia. A més, hi ha una qüestió que no queda mai controlada dins els productes, que és l'afecte. Per tant, un producte es pot considerar una peça mestra mentre funcioni. Als anys 20 es va dir que la funció justifica la forma, ara també s'hi pot afegir la sensació. I això es pot dir a partir dels anys 70 i 80."

Els anys 90: "Els anys 90 són més relaxats, més avorrits, més reflexius. S'ha assolit el tema del disseny. Hem entrat a formar part de la convivència quotidiana. La gent reclama els nostres serveis. El disseny s'ha incorporat a la nostra vida, s'ha normalitzat. Ha aportat quotidianitat. La normalitat ha fet que l'exercici del disseny no sigui ja prepotent. Trobo a faltar, però, aquesta passió dels 80. Avui estem en un punt que ens fa falta fer un salt."

Exposicions universals: "Els certàmens són una excusa per fer coses que són necessàries, però també són declaracions d'intencions: tohom intenta fer una proposta de com pensa que ha de ser el seu futur immediat. Això va quedar molt ben reflectit en l'Expo de Sevilla, en el mobiliari que s'hi va dissenyar i l'interessantíssim pavelló de València."

al pavelló alemany de l'Exposició Internacional de Barcelona del 29. A Catalunya, el GATCPAC s'encarrega d'importar el racionalisme arquitectò-

nic i de posar al dia una renovació de mobiliari amb nous materials veritablement i definitivament industrials: el tub d'acer, el vidre o la baquelita.

Camió Pegaso. Aquest prototipus, obra de Francisco Podadera, es pot contemplar aquests dies a l'avinguda Diagonal. La peça combina aerodinamisme i aparença futurista. (Foto: Arxiu / Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía.)

Per a informacions addicionals, dirigiu-vos a:

SECRETARIAT DEL CONGRÉS
DE LA CUINA DEL CALÇOT
Ajuntament de Valls,
Regidoria de Promoció de la Ciutat
Plaça del Blat, 1. 43800 VALLS
Tel. 977 601050 - Fax 977 612872
e.mail:rci.valls@altanet.org

Ajuntament de Valls
Regidoria de Promoció de la Ciutat

La guerra civil ho trenca tot. Tan sols algunes mostres tímides d'arquitectes agosarats són el testimoni que aquesta pràctica encara perviu sota el jou franquista Coderch, Moragas o Barba Corsini.

Però el veritable rellançament del disseny com a activitat professional es produeix amb el canvi de dècada. La creació d'entitats i associacions professionals, com també de centres d'ensenyament, com ara l'escola Elisava (la primera a l'estat espanyol, obrí les portes el 1961) i de la qual sortirà, el 1967, l'escola Eina, demostren una clara voluntat d'emancipació professional. Per aquest temps, André Ricard i Miquel Milà sorgeixen com a pioners d'un disseny deslligat ja de l'estudi d'arquitecte.

Ara bé, el gran *boom* no arriba fins els 80 quan la democràcia aporta nous aires de llibertat i l'expressió continguda s'ironitza. El valencià Javier Mariscal dóna el tret de sortida amb el tamboret que dissenya per a Dúplex, un bar musical de la ciutat del Túria. Tres potes irregulars de colors sostenen aquesta dècada boja on el disseny és *in* i s'assumeix com un signe de modernitat. Les escoles de disseny comencen a donar les primeres generacions de professionals purs. El disseny es veu fàcil i lúdic, aparentment un joc d'infants com el que practica el valencià, però que conté, dissimulat, el càlcul i les bones maneres. Això, molts no ho entenen; retenen la forma més que no el contingut. Frivolitzen.

El 1992, l'Expo de Sevilla, com el Cobi dels Jocs Olímpics, esdevenen la demostració a l'aparador internacional del bon nivell assolit pel disseny ençà dels Pirineus; però marquen igualment el final d'un període que deixa pas a una dècada, la nostra, de rescissió econòmica, de contenció i sobrietat. El disseny ha madurat i les demostracions prestidigitadores i "faranduleres" de moltes de les seues figures cauen com aigua en cistella. Avui, el dissenyador surt a les *Pàgines grogues*, com un advocat o un lampista. Finalment.

Eliseu T. Climent